

AZ ÉRTESÍTŐ

Megjelenik havonta egyszer.

Előfizetési ára egész évre 12 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Arad, Damjanich-utca 12. szám.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: WIGDER SAMU.

Indolencia.

Jajszó hangzik végig az országon, szomorú, gondterhes arcokat látni csak bármerre tekint a szem.

A háboru szele csapott meg bennünket kétszer, fagy, árvíz pusztítja a polgárok vagyonát: több etesztendeje, gazdaság, kereskedelem pang: tatárjárás!

Mindenki panaszkodik. Régi, biztos egzisztenciák roppantak össze, sok erős vár ingott meg alapjában és így nem csoda, ha mi sem kerülhetünk el sorsunkat. Régi üzletek mentek tönkre, azelőtt fényes jövedelmű házak kerültek és kerülnek újra, az ország legrégebbi és jövedelmezőnek ismert üzletei cserélnek gazdát és az üzletesek 50 százaléka szeretne megszabadulni üzletétől, mert mindegyik azt hiszi, hogy csak az ő üzlete megy rosszul.

És mit látunk mégis? Ahelyett, hogy a hatóságok segítségünkre sietnének, hogy mi, akik üz-

letünkkel a közegészség ügyét szolgáljuk, megélhessünk, ahelyett, hogy bennünket a törvények és szabályok keretén belül támogatnának, még megnehezítik keserves létünket a szabályok tulszigoru és félremagyarásával. Így például ahelyett, hogy a kéjnt felvilágosítanák jogairól és figyelmeztetnék kötelességeire, egész egyszerűen felbízattatászerűen előadást tartanak neki arról, hogy „te így tehetsz és úgy tehetsz“, már pedig azt hiszem, nekünk is vannak valamelyes jogaink, nemcsak kötelezettségeink és ha tőlünk azt követelik a hatóságok, hogy mi feleljünk a rendért és a kéjntő magaviseleteért anyagilag, sőt személyes szabadságunkkal, akkor kell is, hogy ne rontsák le tekintélyünket már a kéjntő megérkezésekor. Igaz, hogy rendeletek hangoztatják, hogy a kéjntő a beiratáskor jogairól felvilágosítandó, de előírják azt is, hogy kötelességeire figyelmeztetendő. Azután pedig sok függ a felvilágosítás módjától is, melynél tekintetbe veendő, hogy többnyire alacsony szellemi fokon álló, irni-olvasni alig vagy egyáltalán

A nagyapó csikója...

Irta: Andrea Graiselli.

A vonat hosszú, éleset fütyült, kerekét lassabban kezdték forogni, nagyot szusszantott: megállt. Feltételes megálló volt, aféle nyomorult kis őrház, már amint az egy olyan görbe falnak dukál, mint a milyen „Felsőormos“ volt. Utas se igne akadt, csak egy uriaszonyféle szállt le kis gverekével. A vonat nagyot fütyentett aztán nagy dühöngve elment.

A bakter elszedte a jegyet, s ahogy a nagy tolas kalapot meglátta, megszólalt alázatos kíváncsisággal:

— Hová tetszik menni kérem alásan? Nagy sár van most a kocsitón. Tessen inkább a gyaloguton, mert jobb is, meg hamarabb is.

Az asszony megköszönte a bakter tanácsát, felcsipte szoknyáját, kézenkapta kis fiát, azzal neki vágta a gyalogutnak.

Szép tavaszi idő volt, a föld párolgott, melegegett a nap sugaraiktól, imitt-amott szántottak már a parasztlak. Egy-egy kuvasz messze nyargalt a földelken, egymást kergették, játszottak. Utasaink már jól

bent voltak a gyalogutban. Elöl ment a kis fiu, utána az anyja. Beszélgettek.

— Édes anyám! Minek megyünk mink ide? Kihhez megyünk?

— Az édes nagyapádhoz megyünk kis fiam, a kinél a te édes anyád már tíz esztendeje nem volt. Kérjed Lacika az Istenkét, hogy szeressen bennünket nagyapa, hogy ne haragudjon édes anyádra.

— Hát mit csinált édes anyám, hogy nagyapó haragszik?

— A te édes anyád, kis fiam, mikor még fiatal lány volt, megszökött nagyapádtól, s többet nem mert hazajönni.

— Édes anyám! Nekem hol van az édes apám? Én még nem láttam, ped'g ott a lelenben van olyan fiu is ám, akinek van édes apja... s annak küld jótétot... Hát nekem miért nem küld édes apa valamit?

— Azért, mert megszökött.

— Miért szökött meg?

— Mert bitang volt.

— Édes anyám! Mi az: „Bitang“?

— Bitang volt, mert megcsalta a te édes anyádat.

nem tudókról van szó, akik azt egész másképp értelmezik.

Ez csak egy az ezernyi felpanaszolni valóból, melyeket — nem akarván ismétlésbe esni — nem sorolunk fel újra.

Számos panaszunk orvoslásának lehetőségéről, módjáról kellett volna, hogy tanácskozzon az az értekezlet, melynek összehívását *Almer János*, agilis szaktársunk indítványozta. Sok panasz hangzott volna ott el, sok jó eszme vetődött volna fel ezen értekezleten, melynek megtartása oly szükséges lenne, mint a kenyér, de szégyenszemre be kell vallanunk, *hogy egyetlen résztvevő sem jelentkezett.*

Tehát a sok megalázás, anyagi károsodás és jogelkobzás még nem ébresztette fel a kartársakat tespedésükből? Még mindig nem látták be, hogy összetartás adja az erőt? Hát azt hiszik, hogy az a néhány szaktárs, aki eddig önzetlenül fáradozott az általánosság érdekében, nem fogja megenni a küzdelmet, ha látja a megtörhetetlennek látszó *indolenciát?*

Tegyék t. kartársak kezüket a szivükre és mondják meg őszintén: nem érdemlik meg a sok bajt, vexálást, szekaturát stb.? Hát ki törődjön bujkkal, bajbubbal, ha önmaguk annyira *indolensek*, hogy absolute semmivel sem törődve, nyugodtan bevárják a teljes tönkremenést vagy azt, hogy más kaparja ki számukra a tüzes gesztenyét.

Azt minden szaktárs tudja, hogy a mai viszonyok tarthatatlanok, mindezek látja maga

előtt a teljes vagyoni romlást és mégis ez az *indolencia?*

Hova vezessen ez? Gondolják meg kartársak, itt a tizenkettedik óra, ébredjenek, míg nem késő és gondolják meg, *hogy összetartásban az erő!*

Három cikk.

Három nagy vidéki város erkölcsrendészetének vezetői írták meg e lap május 1-én megjelent számában véleményüket a prostitúció rendezéséről, egyuttal feltárták azt is, hogy mennyi mindenfelé kötelezik az ő városi szabályrendeleteik a bordélytulajdonosokat és mennyi pótintézkedést ragasztottak még ők ezekhez saját hatáskörükben.

Sorban akarok reflektálni ezen három elsőrendű szakértő cikkeire.

De mielőtt mondókámba kezdenék, a *legerélyesebben* kell visszautasítanom *Payer* Nándor újvidéki rendőrfőkapitány ur azon kijelentését, hogy: „*hisz bordélyossá . . . csakis a társadalom legelejtesebb eleme válik.*”

Nagyon szomorú tapasztalatai lehetnek a főkapitány urnak, hogy ilyen becsmérőleg nyilatkozik közel 500 magyar állampolgárról, kik nehéz közterheket viselnek, a közegészségügyet szolgálják és a kiket — talán husz ember kivételével — nem is ismer!

Nagyon téved a főkapitány ur! Az éjjeli üzlettulajdonosok sem *általánosan*, mint állítja, sem

— Mivel csalta meg édes anyámat?

— Azzal, hogy elhagyott, mikor te születted, s a te édes anyádnak sok-sok bácsit kellett szeretni, hogy téged nevelhessen hogy neked ilyen szép bársony ruhád legyen, hogy pénzzel fizessék a te édes anyádat.

— Édes anyám! Miért adnak azok a bácsik magának pénzt, hogy szeresse őket? Hiszen én is szeretem magát, édes anyám, még se ad pénzt maga azért nekem?

— Ne beszélj annyit Lacika, te még kis gyerek vagy, nézd inkább azokat a szép lovacskákat ott a kocsinál, látod? esznek szénát . . . az a kis csikó meg hogy ugrál . . . Látod Lacika, milyen szép itt az élet, a mező, erre járt valamikor a te édes anyád, vidáman, dalos jó kedvvel: ez a föld is a nagyapádé.

— Édes anyám! Van nagyapónak is olyan csikó, mint az ott a szekérnél?

— Van, kis fiam, van, minden van édes nagyapádnál, csak nekem nincs helyem.

— Édes anyám! De szeretnék én magamnak egy kis szekeret, meg egy kis csikót, aztán befogná . . . messze . . . messze mennék, míg csak édes apámat meg nem találánk . . . és . . . és . . . és haza hoznánk ide nagyapához . . . Édes anyám! Miért sir maga? Lacika jó kis fiu . . . Ne sirjon édes anyám . . . Nézze milyen szép kis madár repül ott a . . . lássa ketten repülnek . . . Ugye az a párja neki?

— A párja . . . bizony a párja, édes kis fiam . . . hiszen minden madár a párjával él . . . de a kinek nincsen párja . . . egész világ bírja . . . Lacikám, kis fiam, ne forogjál annyit hátra, mert, meglátod, el-esel és megütöd magad. Látod, már itt vagyunk nem messze a falutól . . . az a rét is a nagyapádé . . . nene . . . valaki dolgozik rajta . . . Jóságos Isten . . . alighanem a nagyapád . . . Lacika!

— Hol édes anyám?

— Ott, az a fehérgatyás bácsi!

— Az . . . az öreg paraszt . . . ott az . . . Az az én nagyapám legyen? Édes anyám miért kaszál az én nagyapám? Hiszen kaszálni csak a parasztok szoktak!

— Ne legyél kis buta, Lacika, szépen szaladj be a rétre hozzá, csókold meg a kezét, Köszönjél és mondjad, hogy te vagy az unokája . . . No eredi hamar.

Lacika huzódózva ment befelé a réten, az öreg ember a vakondturásokat egyengette egy kapával, mikor Lacika odaért, megállt mellette, de szólni nem mert. Az öreg felültette az ősz fejét és rábámult a kis gyerekre, majd megszólalt:

— Mi kell kis legény?

Lacika elvörösödött, majd ijedten mondta:

— Bácsi! Az édes anyám ott a . . . azt mondta, hogy . . . hogy . . . jöjjenek ide . . . és . . . és . . .

kivételesen az emberiség salakjának senki által nem nevezhető, mert ez először is *valótlar*, másodszor pedig a sajtó-törvénybe ütköző sajtó útján elkövetett rágalmozás és becsületsértés tényálladékát képezi.

„Business is business!“ Üzlet, üzlet! mondja az angol közmondás. Mindenki olyan vállalkozásba fog, amelyet jobbnak gondol és ha a bordélyos foglalkozását nem is tartják ajánlólevélnek a kaszinói tagságra, azért mégsem szabad *általánoságban* sértő jelzõt használni velük szemben, mert az e pályán lévők között is elég nagyszámu az intelligens elem. Nem utolsó példa erre e lap is, melyet *kizárólag* szaktársak írnak és szerkeszteni és büszkén merem állítani, hogy legalább is eléri más szaklapok nivóját.

Tudtommal bordély-törvény csak büntetlen előéletü nő kaphat, sőt a férj erkölcsi előéletét is kutatni kellene, azaz erkölcsi bizonyítvánnyal igazoltatni a törvény megadó hatóságának, tehát a hatóságokat is sérti az a megállapítás, hogy mi a „legselejtesebb elem“ vagyunk. Azt hiszem, hogy a főkapitány ur, akit én művelt, finom urimbernek ismerem, igazságos és megértő hatóságnak, csak *elszólta* magát és szívesen fogja revokálni szavait.

Ami a főkapitány ur azon véleményét illeti, hogy a kéjnékkel mindent csinálhatunk, annyira apathikusak, szintén tévedésben van, mert azok nagyon is *nem* apathikusak és folyton azon spekulálnak, hogyan, mivel és miért vekszálhassanak

és csókoljam meg a m . . . m . . . maga kezét . . . mert . . . mert . . . mert maga az én . . . az én . . . az én nagyapám . . .

— Én a te nagyapád? Nem lehet a, kis fiu. Hát hogy hívnak téged?

— Kis Lacika! Édes anyám ott áll a . . . ott a gyaloguton . . . most gyöttünk a városból vonaton . . . nagyapóhoz . . . meg . . . meg annyi madarat láttunk . . . meg . . . meg . . .

— Édes jó apám, bocsásson meg szerencsétlen leányának! szólalt meg a hátuk mögött az asszony. Az öreg meglepetve fordult meg, haragosan pillantott a nagy tollas kalapra, de az asszony már a kérges kezét csókolgatta, sirt, hogy szinte rázkódott bele. Az öreg vonásai megenyhültek, egy-egy nagy iromba könnye végigszaladt a ráncos arcon, átölelte a lányát, úgy motyogta:

— Látod . . . Marink . . . kellett neked akkor . . . a segédjegyző . . . amián ugrottál meg a háztű, . . .

— Bocsásson meg, jó szülém, nézze a kis unokáját, legyen apja helyett apja.

Odahuzta Lacikát magukhoz, akinek meg — hogy az anyját is, meg az öreg embert is sirni látta — ugyancsak omlottak a könnyei. Az öreg felkapta a karjára s elkezdte az inge ujjával törölni a könnyes kis arcot.

bennünket, amihez nem keveset járul hozzá a hatóságok némelykor szükséges, de többnyire rosszul alkalmazott „felvilágosítása“, mely inkább felbiztatásként érezteti hatását.

Ami azt a tanácsot illeti, hogy a kéjnék havonkénti tiszta keresete takaréka legyen elhelyezve, bátorodom azt a szerény kérdést megkockáztatni, hogy akkor ki látja majd el a kéjnék ruhával, fehérneművel, zsebpénzzel stb.-vel? Mi semmiesetre sem, mert hiszen sem hitelezni, sem eladni, sem közvetíteni a kéjnéknek nem fogunk semmit. És legyenek meggyőződve a hatóságok fejei, hogy ezt az ideális állapotot mi már alig várjuk, de Tamáskodunk benne, hogy ez valaha úgy legyen, mert ha mi megunjuk azt, hogy keserves garasainkat reszkirozzuk és beszüntetjük a hitelt, akkor nagyon kevés üzleti lány lesz úgy öltözve, hogy az utcára kimehessen.

Az ellátási díj kiszabásánál is ajánlanám, ha a hatóságok tételről-tételre számolva állapítanak azt meg. Tekintetbe véve az orvosi díjat, házbért, adót stb.-bit, amire a legtöbb helyen nincsenek tekintettel, különben nem állapítanak meg legtöbbnyire 90—100 korona ellátási díjat, mert ez nekünk a duplájába kerül.

A cikk többi kitételei a főkapitány ur nagy szakértelmét és bő tapasztalatait dicsérik, habár nem minden tekintetben fedik álláspontunkat.

*

Angyal Armand dr. ur, Győr főkapitánya, elismert igazságos, bő szaktudásu és nobilis gondolkó

— Ne sija', én kis unokám, véremnek vére, hát mér risz, eszem a mindenedet?

— Hát . . . meg . . . megláttunk . . . az uton . . . egy . . . egy . . . egy kis csikót és . . . Azzal felszakadt a gyerekből a sírás, hogy csak úgy zokogott, az anyja is, a nagyapa is nem győzték csitítani, kérdezni:

— Hát mért sírsz Lacikám, drágám?

— Mér rijsz kis unokám?

— Naagy—a—p—p—p—p—ó—ó—ó . . . va— a—n—e . . . ma—ha—gáának k—i—i—i—s—s . . . cs—csi—csi—kója?

— Van, drága kis fiam, unokám, hogy ne vóna kis csikóm, szolt a nagyapó örömteli hangon s nagyot cuppantott a kis arcoscára, az anya könnyei közt is mosolyogva nézte.

Lacika lecsuszott az öreg karjáról, már nem sirt, nevetős volt az arca, játékos a kedve, felkapta a nagyapja kalapját, lába közé fogta, szaladt vele a gyalogut felé klabálva:

— Gyí . . . fakó . . . gyí . . . ihaha . . .

Az anyja meg a nagyapja boldog kibékülésben mentek utána a falu felé . . .

zásu vezetője az ottani rendőrségnek, aki cikkével is hü marad önmagához: tárgyilagos és nyíltan megmondja azt is, hogy a legutóbb kiadott 120.835—1913. sz. Belügyminiszteri rendelet melyik pontjával nem ért egyet és igazolja egyúttal a mi álláspontunk helyességét is, t. i., hogy memorandummal fordultunk a nagym. m. kir. Belügyminiszter urhoz, a 20 éves bordélyházi kéjनों korhatár eltörlése miatt, mert ennek fentartása nemcsak a bordélyügy csődjét idézné elő, hanem a titkos prostitúció karjaiba kergetné azokat, akik eddig orvosi felügyelet alatt üzték nyilvános házakban a keresetszerű kéjelgést.

A titkos kéjelgés megakadályozására vonatkozó intézkedései követésre méltóak és sok hatóság vezetője vehetné azokat figyelembe, akik a titkos prostitúcióval nem törődve, türik a város és a generációk megfertőzését.

*

Sok helyesléssel fogadható nézetet nyilvánít ifj. *Ozory István*, debreceni rendőrkapitány ur, a kinek nem lehetünk eléggé hálásak, mert nyíltan beismeri, hogy a tett szigorú intézkedések és azok lelkiismeretes betartása és betartatása éppen fordított eredménnyel járt: Debrecen feleannyi kéjनोंt kap nagynehezen, mint azelőtt és ez az anyag is silányabb, mint az azelőtti volt.

És miért?

A kéjनों Debrecenben a legmesszebb menő támogatásban részesül a hatóság részéről és a lehető legkimerítőbben felvilágosittatik jogairól. És mégis előáll a kérdés: miért nem akar a kéjनों Debrecenbe menni? Talán, mert sokalja a hatóság támogatását? Dehogy! Azért nem megy, mert ott nem lehet „Palira“ fogni az üzlettulajdonost, mert a kéjनों tudja, hogy adósságot ki nem fizet érte, holmit nem zsarolhat az üzlettulajdonostól, a mellyel meg lehet lépni, anélkül, hogy megfizetné, tehát oda megy, ahol még akad üzlettulajdonos, akin eret lehet vágni.

Téved a kapitány ur és nagyon rosszul minősít, ha leánykereskedésnek veszi azt, ha egy üzlettulajdonos egy kéjनोंnek egy bizonyos összeget ad *saját kezébe*, hogy azzal adósságát kifizesse. Mert ez a pénz abban a pillanatban, mikor az illető átadja a kéjनोंnek, már elveszettnek tekinthető, mert tisztán a kéjनों lelkiismeretére van bízva, hogy visszafizesse-e vagy sem, a kéjनोंk lelkiismerete pedig többnyire *nagyon tág*.

Leánykereskedésnek nem minősíthető azért sem, mert a kéjनों saját akaratából, egyedül távozik új menedékhelyére és onnan akkor távozik, amikor neki jól esik, tekintet nélkül arra, hogy tartozik-e vagy sem. Sőt a legtöbb kéjनोंnek egyéb

gondja sincs annál, hogy törí a fejét, hogy ugyan milyen tárgyat is kérhetne főnökétől, tekintet nélkül arra, hogy mennyivel tartozik.

Leánykereskedőnek tekinthető az, aki *többet kér*, mint a mennyivel a kéjनों *tényleg* tartozik.

Hogy ez előfordulhat, annak nemcsak a pénzét megreszkiző üzlet-tulajdonos az oka, hanem a kéjनों maga, aki segédkezet nyújt *saját megszabolásához*.

*

A legérdekesebb azonban az, hogy ezen elsőrendű három szakértő *egyértelműen* álláspontunk mellé áll: egyhanguan sürgetik

a prostitúció országos egyöntetű rendezését.

Örömmel konstatáljuk ezt és leszögezzük ezen tényt abban a reményben, hogy ilyen irányban fognak működést kifejteni, épp úgy, mint mi nem engedjük ezen kérdést elaludni.

Ha nem is fog az országos *egyöntetű* rendezés mindenvisszásságot megszüntetni, bizonyára gondoskodnak majd róla, hogy a helyi hatóságok saját hatáskörükben *pótintézkedéseket* tehessenek és ha esetleg — amit nem akarok hinni — az országos rendezés alkalmával nem lennének az illetékes körök kíváncsiak véleményünkre, kipótolhatjuk majd ezt némileg a helyi hatóságok pótintézkedései alkalmával.

Szirmai Andor.

Darázsfészek.

Kolozsvári szaktársaink már huzamosabb ideje panaszkodnak, hogy üzleteik természetellenesen pangnak.

A hatóság maga sem tudta kipuhatolni, hogy mi okozza az éjjeli üzletek forgalmának feltűnő hanyatlását és épp ezért fokozott figyelemmel kísérte, hogy mennyire felel meg a valóságnak az üzletesek ezen állítása. De a rendőrség minden fáradozása hiábavaló volt: nem tudott eredményt elérni.

Utóbbi időben azonban egyre-másra kapta a rendőrség a névtelen leveleket, melyekben titkos találkahelyeket ajánlottak figyelmébe.

Sőt akadtak urinők, akik félretéve szégyenérzetüket, személyesen keresték fel Kolozsvár főkapitányát, diszkrétció alatt kérve, hogy segítsen rajtuk, szerezze vissza férjüket, kiket kerítették hálójukba.

A detektívek is többször tettek jelentést titkos találka helyekről.

Tehtet nélkül az ügy kényes voltára, kénytelen volt a rendőrség mégis a darázsfészekbe

nyulni és a szükséges alapos tisztogatást megkezdeni.

A detektívek egymásután állították elő a gyanús egzisztenciájú, kétes hírű nőket, a bizonyítékok beszerzése azonban a legnagyobb nehézségekbe ütközött.

Ilyen kényes természetű bűnyűben nagyon nehéz polgári családból való leányokat beidézni, hogy önmagukat kompromittáló vallomásokat tegyenek, még nehezebb azonban ilyen tanuvalloásra bírni, vagy felszólítani olyan férfiakat, a kik esetleg virilisták a rendőrség felett uralkodó törvényhatósági bizottságban.

Az olyan kerítőnőkkel szemben, akikről a detektívek kétségtelen bizonyítékokat szereztek be, a legsürgősebben kérték az ügyészség utasítását.

Az ügyészség utasítására le is tartóztattak néhányat, akik *beismerték, hogy évek óta kerítéssel tartják fenn magukat és foglalkozásuk elég szépen jövedelmezett.*

Véleményünk szerint az ily darázs-fészek kitakarítása nem könnyű munka, mert a vidéki rendőrségeknek nincs külön erkölcsrendészeti osztályuk, tehát nem rendelkeznek *kizárólag* ezzel foglalkozó közegekkel.

De ismerve a kolozsvári rendőrség erélyét, ügybuzgalmát és az üzlettulajdonosokkal szemben tanúsított jóakarátát, meg vagyunk róla győződve, hogy rövidesen keresztülviszi a purifikálást és így a közegészségügyet szolgálva s a köz-erkölcsöket javítva, egyúttal elősegítik a kolozsvári éjjeli üzletek fellendülését is.

Az első olasz és francia prostitúció rendezés*.

Olasz és francia prostitúció rendezés a XI-ik században.

Irta: *Sarkadi E. Bandi.*

Mikor a nép a kereszténység első évtizedéhez közelégett, mikor III. Leó pápa, végül maga Nagy Károly francia király rendeletekkel akarták a tiltott prostitúciót megakadályozni, akkor virágzott Francia- és Olaszország népei között a fertőző betegségek légiójával fűszerezett titkos kéjelgés.

Hiába mondta ki az egyik rendelet, hogy az, ki más kerítésére nyitja meg ajkait, úgy szájába forró ólom öntessék; hiába kapott 150—300-ig terjedő botbüntetést az a nő, akire rábizonyult,

* Részlet a szerző: „Világprostitúció“ című kéziratos művéből.

hogy több férfinak adta magát oda szeretkezésre, a titkos kéjnök száma folyton szaporodott.

Mikor a kereszténység gyermekkorát élte, az első apostolok maguk voltak azok, kik a kereszténység előtti időből megmaradt, de egészségi óvintézkedések híján megfertőzött és mindennek dacára virágzó, államilag fentartott nyilvános házakat beszüntették. A beszüntetett állami nyilvános házak helyébe semmi üdvös intézményt nem hoztak. Azt akarták, hogy a nép csakis saját felelősségében találja meg a szerelem gyönyöreit, de arról megfélemedtek, hogy a még fiatal emberekkel, kik korábban érettek lettek, mi történjen?

Igy keletkezett a tiltott prostitúció. A fiatalok megkeresték azt az egynéhány, magát pénzért vagy egyéb ajándékért odaadó nőt, felkeresték azokat az asszonyokat, kik nem értékért, hanem bujaságuk kielégítésére örömmel szeretkeztek idegenekkel. A prostitúció terjedt, a nép nem figyelte, nem vette észre káros hatását. Ha a megfertőzött belepesztult betegségébe, a sors csapásának vették, a felcserek nem értették mesterségüket. Egyik század a másikat követte, a nép kezdett satnyulni, tisztos polgári családok férfisarjai kinzó nemi betegségek áldozatai lettek.

Végre a XI. században rájöttek az eldobott „bordélyrendszer“ hasznos és szükséges voltára. Az első bordélyház 1102-ben Franciaország fővárosában nyílt meg az akkori világ modernségében, egy évre rá már számtalan bordélyház működött Párisban. Két évtizeddel később 1023-ban Olaszország is utánozta a franciákat, mert mint az egykoru feljegyzés mondja: IX. Benediktus pápa maga építtetett egy bordélyházat Rómában, a Szent Miklós templom közelében.

Az akkori adófeljegyzés szerint a bordélyházban 20 nő volt. Ezen ház megnyitása után csakhamar több mint 30 bordélyház nyílt Rómában.

Az uttörők után nemsokára elterjedt mindenütt a bordélyház-rendszer. De ami a legkülönösebb: az engedélyeket nem a városi hatóságok, hanem maguk a fejedelmek, királyok adták meg. Egyet az egykoru eredeti fordításban közlök, melyet I. Johanna, Szicília királynője adatott ki 1343-ban.

„ALAPÍTÓ-LEVÉL.“

I-ső Johanna Szicília királynője kegyelmében a nép egészségének megóvása és szórakozására

LEÁNY-KLASTROMOT ENGEDÉLYEZETT,
hogy csakis abban lakjanak, s meglegyenek különböztetve a polgárnőktől, amelyek otthon

és az utcán vörös vállszalagot kötelesek hordani

Ha egy lány meglepedezik magáról, a nép által dobszóval kísértessék be a klastromba, s ott köteles maradni. Ha onnan kiszökik, korbácsoltassék meg annyiszor, ahányszor ezt megcselekszi.

A klastromnak egy kapuja lehet csak, mert előbb minden férfi-látogatónak a főnöknőtől kell engedelmet kérni a belépésre. Oda-bent nem szabad zajongani és a lányokat kinozni a vendéglátogatónak.

Minden hét utolsó napján a főnöknő és egy sebész tudós megvizsgálják a lányokat, s ha azok valamelyikének baja van, külön kell tenni.

A lányok kötelesek jóba lenni egymással, s a bejáró férfiak iránt tisztelettel viseltesenek.

Zsidónak nem szabad a házba bemenni, de ha mégis bemenne, úgy a lányok által kiűzendő, ilyent a lány nem engedhet magához.

Ha egy lány másállapotba jön, a főnöknő kötelessége, hogy a magzat idő előtt meg ne szülessen, a lány megóvásáról gondoskodni.

Aki Nagypénteken vagy husvét vasárnapján mint vendég a klastromba mer menni, a város piacán meg lesz korbácsolva.

I. JOHANNA

(F. H.)

Szicilia királynője.

Ma is meg vannak a nyilvános házak, ma is vannak vendégei, ma is vannak lakói, csak hogy a különbség az, hogy ha egy lány ma önszántából nemcsak mint az első üzletbe menéskor, hanem ha üzletet változtat is, akkor is a hatóság kötelessége meggyőzni, hogy ez káros a személyiségének, ellentétben a XI. század rendeletével, amikor, ha egy polgárleány megtévedt, nem hogy jó utra térítették volna, hanem hatóságilag, dobszóval internálták be a királyi kegyelemmel épített és engedélyezett nyilvános házba.

De milyen furcsa is azidő! Jó pár száz esztendővel előbb a hatóság bocsájtotta a nyilvános ház rendelkezésére a női személyzetet, ma pedig a hatóságnak még a hivatásos kéjnököt is felsőbb utasításra kötelességében áll tőlünk eltiltani.

Nem akarom a mi hatóságaink rendelkezéseit bírálni, csak párhuzamot vontam az első francia és olasz s a mai prostitúció között. Tempora mistantur!

Közrendészet és prostitúció.

Érdekes meglepetéssel szolgált olvasó közönségének és kartársainknak szaklapunk, az „Értesítő“ legutóbbi száma. Az ország három tekintélyes városának: Debrecennek, Győrnek és Ujvidéknek rendőrkapitányai szólalnak meg benne arról a kényes társadalmi kérdéstről, a mely keresetünkkel és egzisztenciánkkal oly szoros összefüggésben van, t. i. a *prostitúcióról*. Érdekfelesztő közleményeiket reánk nézve kiválóan értékessé teszi az a higgadt tárgyilagosság, a melylyel ezt az ügyet oly erős bonckés alá veszik. Mély és alapos élettapasztalat nyilvánul meg a cikkek minden egyes sorában és ép ez a körülmény zárt ki, a mint azt örömmel konstatálhattuk mindenemű üzletkörünk ellen.

Bár elvitathatatlan úgy, hogy a „Közbiztonság“ által kiadott „Almanach“-ból átvett eme cikkek írói, mint az erkölcsrendészetnek kétségtelesen leghivatottabb faktorai, a kéjnök, vagyis személyzetünk bordélyházi helyzeténél fogva, már a közérkölc szemponjtjából is bizonyos szigorot tanusítanak velünk szemben, mindamellett is a prostitúcióval szemben nyilvánított állásfoglalásukból megnyugvással láthatjuk, hogy a közigazgatási hatóságok célja még sem irányulhat indokolatlan zaklatásunkra, hanem oda, hogy a prostitúció kérdése közigazgatási, magánjogi és erkölcsrendészeti tekintetekben végre alaposan rendeztessék.

Megnyugvással láttuk azt, hogy cikkírók kényes témájuk tárgyalásánál félretették azt az állszemermet, mely a köznek mitsem használ és adott esetekben mindig csak arra volt jó, hogy rajtunk, az állam hűséges adófizető polgárain a sérelmek egész láncolatait ejtse.

A higgadt olvasó kiveheti a közölt cikksorozatokból, hogy a bordélyház intézménye nem az az erkölcsrontó szörny, a minek azt a közvélemény szemében a laikusok feltüntetni szokták, hogy üzletkörünk korántsem azonosítható a leánykereskedelem, a „Hungara“-gyártás igazi fogalmával és hogy az különösen a mai társadalmi viszonyok közepette már a közegészség érdekében inkább szükséges, mint nélkülözhető.

A közrendészet szakemberei részéről felhozott körülmények a legfényesebb bizonyítékai annak, hogy nem a nyilvános és szigorú hatósági ellenőrzés alatt álló, hanem a titkos és nem ellenőrzött prostitúció az igazi rákfenéje az erkölcsnek!

Jól meggondolva tehát, mi is örömmel fogunk üdvözölni minden olyan intézkedést, a mely az igazság és méltányosság szem előtt tartásával és ami helyzetünknek is kellő mérlegelésével, valamint a mi meghallgatásunkkal is a jelenlegi er-

erkölcsrendészeti viszonyok szanálását tervezi és ezért csakis a legmelegebb elismeréssel fogadjuk a cikkíró főkapitány urak igazságos és pártatlan törekvéseit.

Brassó, 1914. május hó.

Almer János.

Küzdelem a nemibetegségek ellen.

A Teleia, a nemi betegségek leküzdésére alakult egyesület, vasárnap délelőtt tartotta XXI. közgyűlését gróf Batthyány Lajos v. b. t. t. elnöklésével.

A közgyűlésen igen nagyszámu, előkelő közönség jelent meg. Az elnök megnyitó beszédében üdvözölte a megjelenteket, majd az egyesület elmúlt husz esztendei működésére pillantott vissza.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után dr. Emödi Aladár rendelő-főorvos, főtitkár terjesztette be a titkári jelentést, amelyben beszámol arról, hogy az egyesület új, modern követelményeknek megfelelően berendezett rendelő-intézet nyitott a Lipót-körut 30. számú ház első emeletén. Az egyesület megfelelő anyagi erő híján csak szűkebb keretekben mozoghat és ezért a tagok eddiginél nagyobb lelkesedéssel való támogatását tartja kívánatosnak. Az utolsó esztendőben a nemi betegségeknek a pusztításait ismerető adatok után rámutatott arra, hogy az egyesület munkája annyira közérdek, hogy annak támogatására nem elég az apró jókéonykodás, de kötelesség az áldozatkészség úgy az egyén, mint a kormányzati szervek részéről. Az egyesület még ez évben megalakítja vidéki fiókjait. Ehhez is természetesen sokkal nagyobb anyagi erő szükséges. Az egyesület a belügyminisztertől szubvenciót kért, remélik, hogy a kérést a belügyminiszter támogatni fogja. Eddig egyedül a székesfőváros támogatta az egyesületet, ez évben 3000 koronát adott az egyesületnek. Az egyesület jövő programja az, hogy felállítsa a venereás kórházat, nemi betegségek ellen megelőző óvintézkedések ismeretének terjesztése céljából előadásokat fognak tartani és ilyen tárgyú füzeteket fognak kibocsátani. Németországi mintára pedig rendes havi folyóiratot fognak indítani. A titkári jelentés végül az egyesület tagjaihoz fordul azzal a kéréssel, hogy barátaik és ismerőseik köréből hiveket szerezzenek, mert csak így lehet hazánk egészségügyi elmaradottságán, kulturánk e legnagyobb szégyenfoltján legalább csekély mértékben segíteni.

Ezután dr. Spitzer Gyula, a rendelő főorvosa, az egyesület pénztárosa, tett jelentést az egyesület vagyonáról.

Dr. Fónay Ödön indítványára a közgyűlés dr. Emödi Aladár főtitkárnak és dr. Spitzer Gyula pénztárosnak, eredményes működésükért köszönetet mondott.

Dr. Feleky Hugó egyetemi magántanár, igazgató-főorvos, az egyesület rendelő-intézetének működését ismertette. Ezután a közgyűlés a titkárnak a fölmentvényt megadta.

A választmány kiegészítése után dr. Perl Soma főv. biz. tag azt indítványozta, hogy az évi jelentéssel együtt az egyesület tagjainak a névsorát is nyomassák ki, mert ezzel az egyesület támogatására jelentékeny agitációs eszközökhöz jutnak. Az elnök zárószavai után a közgyűlés az elnök életetésével véget ért.

*

Ezen egyesület, mely a nemibetegségek leküzdéseért fáradozik önzetlenül, bizonyára ugvanazt a szomorú tapasztalatot szerezte eddigi működése folyamán, amit mi, tudniillik, hogy a hatóságok teljesen közönyösek e fontos, szinte nemzetfenntartó kérdéssel szemben.

Hiszen a hatóság, jobban mondva az erkölcsrendészet vezetőinek első sorban kötelessége ezen egyesületet támogatni nemcsak azért, mert a közegészség érdeke így kívánja, hanem, mert ezen egyesület éppen az illetékes hatóságok munkáját végzi nemes buzgalommal, lankadatlan kitartással.

És mégis mit látunk?

Dacára annak, hogy az egyesület az erkölcsrendészeti és közegészségügyi hatóságok munkáját végzi, míg az illetékes hatóságok ezen fontos kérdést teljesen figyelmen kívül hagyják, a hatóságok ezen egyesülettel szemben úgy viselkednek, mintha nem is létezne, ahelyett, hogy válllvetve dolgoznának vele együtt, vele, aki *önként* tűzte maga elé azt a célt, melyet elérni a hatóságok *kötelessége*.

Miért nem járnak az illetékes körök az egyesület kezére olyan intézkedésekkel, melyek célja elérésében elősegítik és amely intézkedések megtételére őket hivatásuk ugyis kötelezi?

Tessék fokozott figyelmet fordítani a titkos prostitúció meggátlásának, tessék a gyanus — alaposan gyanus — nőket orvosi kényszervizsgálatnak alávetni, tessék a cselédkérdés *nemi* oldalával kissé szigorúan foglalkozni, a facér cselédek lakásadóit, akik ezzel a „lakáskiadással“ *üzletszerűleg* foglalkoznak és akik legtöbbszörre nagyban elősegítik a titkos prostitúciót, sőt egyenesen ráveszik erre ezen szegény, többszörre megfertőzött leányokat, szigorúan ellenőriztetni, a gyanus cselédleányokat rendőrorvossal megvizsgáltatni, a betegeket kórházba tenni, felgyógyulásuk után

lezárni, kitiltani és eltoloncoltatni és ha a hatóságok erre időt vesznek maguknak, nemcsak kötelességüket teljesítették, hanem legnagyobb mértékben támogatták ezen igazán emberbaráti egyesület célja elérésében: az emberiséget tizedelő nemi betegségek leküzdésében. Sz.

Erről-arról.

Furcsán hangzik, előttünk érthetetlen, hogy folyton van okunk panaszkodni lenézetésünk miatt.

Mindenki kivetni valót talál hatóságilag engedélyezett iparunk üzöin (még az adó*kivető* bizottság is, vagy talán az leginkább.)

Mindenki sértegethet bennünket; ha szemtől-szembe esetleg nem is, de hátunk mögött okvetlen — szelíden szólva — zokon veszik foglalkozásunkat. Miért? Mert a közegészségügyet szolgáljuk? Mert óriási közterheket viselünk közvetve és közvetlenül? Hát mi nem vagyunk emberek?

Bármennyi adót fizetünk, nem kapjuk meg az értük minden állampolgárt megillető jogokat.

Kérdem: miért fogadják el tőlünk az üzleti és kereseti adót, ha keresetiünket nyíltan tisztességtelennek deklarálják? Miért nem törlik el teljesítményeinket, melyek e „tisztességtelen“ foglalkozásból kifolyólag ólomsúlyúval nehezednek reánk? Adóalanynak jók vagyunk, polgároknak nem? Miért nem törlik el az egész bordélyrendszert, ha üzése „tisztességtelen?“ Mert szükség van reánk! Akkor meg miért bánnak velünk, mint a bélpoklosokkal?

De nem lehet csodálkozni mellőzésünkön, ha olvassuk, hogy egy nagy város rendőrkapitánya úgy nyilatkozik rólunk, hogy „bordélyossá csak a társadalom legselejtesebb eleme válik.“

Mi ez? Szabad így nyilatkozni *általánosítva*? Vagy talán ez a „kiszólás“ csak *lapsus* volt?

Miért nem nézik le a háziurakat, kik óriási házbéreket zsarolnak legtöbbszörre tőlünk, de azért tekintélyes polgárai lehetnek a városnak?

Tessék például utánna nézni Budapesten, kik adják bérbe házaikat kéjné-tartóknak: ügyvédek, orvosok, tanárok, magánzók, kereskedők stb., kik szerepet játszanak a társaságban és esetleg még segítik is ócsárolni azokat, akik 2—3-szoros házbérrel járulnak hozzá ur *passzió*ik kielégítéséhez, sőt van sok a „nagyaságos“ urak között, akiket több jómóval illetve meg a „kuppleros“ cím, mint azt, akit ők lenéznek és aki *értük* izzad. Sőt ismerek egy nagy szerepet játszó politikust, akinek a Magyar-utcában hosszú éve-kig volt egy kétemeletes háza, melyben *kizárólag* kéjnök laktak és laknak ma is. És az illető *csomó* kaszinónak és klubnak volt tagja! *Ugy-e* ez nem diffamáló dolog? Hisz ő nem tartott kéjnököt, csak részt, még pedig jó nagy részt élvezett keresetükből, ezt pedig szabad mint szabad e hivatalosan a tisztességtelennek deklarált keresetből az adót elfogadni.

*

Íróasztalomnál ülök és átnézem a beérkezett postát: ismét három panaszos levél, melyben egy kartárs a másik ellen emel panaszt nálunk. Ha már másképp nem vehet elégtételt magának, legalább te-

gyük ki a becsapót lapunkba, hogy őrizkedjenek tőle a többi kartársak, nehogy úgy járjanak, mint a panaszt tevő.

Hát ez bizony szegyenletes dolog, ha akadnak, akik saját üzlettársaik kizsarolását üzük üzletszerűen. Mi ez ellen tehetetlenek vagyunk, mert nem vagyunk hatóság, de az orvoslásnak némelykor van módja.

Ideje már, hogy ismét elkezdje az *Értesítő* a nem kifogástalanul eljárók rovatát, mert mióta ez a rovat megszűnt, sok kétes egzisztenciának megnőtt a szára. Ügyvédünkkel esetre-esetre megvitattuk a panaszokat és *válaszbélyeg ellenében* szívesen szolgálunk felvilágosítással, már csak azért is, hogy ezen kétes elemek nadrágját kiperoltassuk, mikor rajtuk van. Erre a témára még visszatérek.

Szirmai Andor.

Zenemű-ujdonságok. Lapunk zártáig a következő zenemű-ujdonságok jelentek meg: **Operett-zene:** Balassa Emil librettójára, Chorin G. zeneszerzésében, s a „Palais de Dause“-mulató műsorában megjelent az „Éjféli tánc“ (Cavalleria Parisiana) c. egyfelvonásos operett; a zeneszámok ezek: Overture, Charlotte dala, Induló, Keringő kettős, Pesti nóták, Tánc-kettős és a Gróf kupléja. Legjobb rész a „Keringő-kettős“, amely lágy háromnegyes ütemeivel hamar népszerű lesz. Eltérően az eddigi füzetes kiadástól, ezen operett minden zeneszáma külön jelent meg s így eléggé megdrágítja annak beszerzését, mert számonkénti ára két korona.

A Fővárosi Orfeum műsorában óriási sikerrel adják a „Hajrá utánna“ c. nagy revuet, melynek szövegét dr. Haász István (Satyr) népszerű orfeum-műsoríró és Waldmann Imre, a Fővárosi Orfeum igazgatója irták, zenéjét pedig Kassár Károly, a Fővárosi Orfeum agilis karmestere szerelte. A legnépszerűbb zeneszámot, az „Ópium dalt“ Ferenczi Károly énekl*i*. Hogy mily nagy sikerű ez a Revue, érdemes megjegyezni: eddig csak 15 európai nagy mulató szerezte meg az előadási fogot.

Kuplék és műdalok. Farkas Imre szövegére Komácska József irt „Ugy-e Jani?“ címen hangulatos műdalt, ami azonban nem a mi közzenénknek

van számva. Frigyes Sándortól „*Álom ... Élet ...*“ címen két műdal jött egy füzetben és pedig a „Tavaszi dal“ és a „Bucusu“. Annyira lágy, színes, érzélgős melódiák, hogy csak is zeneértő közönségnek érdemes lejátszani. Azoknak, kik ama tulzásba vitt angol zenétől vannak elragadtatva, jobb fel sem ütni az ily művet. Salgó László szövegére Rusznyák Armand zenésítette a „*Korhely nótáját*“, melyet Varjas Antal tett népszerűvé. Az áprilisi számunkból tévedésből kimaradt s most utólag közöljük Kondor Ernő azóta országosan ismert „*Vén cigány*“ c. dalát, melyet Ferenczi Károly, a Fővárosi Orfeum szerződött komikusa énekelet nagy sikerrel. Eugen Schürger-től „*Kino-scenen*“ címen egy füzetben 4 mű jelent meg szöveg nélkül és pedig: *Ankunft der Schiffe*, *Tanz-Scene* (Walzer), *Wiegenlied* (Familien-Idyll) és *Gnomen-Tanz*; mind a négy klaszikus dolog, de nem a mi légkörünkbe való. Weiner István szöveget irt „*You made me love you*“ c. angol dalra, melyet Janks V. Monaco szerzett. A dal magyar szövegének címe: „*Én úgy imádlak! Tudj' a fene miért?*“ Hogy ezen mi szép és jó van, azt csak Virágh Jenő komikus tudná megmondani, akinek a Royal Orfeum műsorában kedve volt ezt az angol dalt énekelni. Azonban az idei saisonnak is meg van a slágere: Márkus Alfréd szöveg- és zeneszerzésében s a Royal Orfeum műsorában megjelent: „*Tavaszi van jaj, hogy érzem*“ Nemesak kitűnő szöveg, de mesés tánc-zene, amelyre steepelni lehet. *Népdalok*: Bánóczi Bélától, Kalmár Tibor szövegére megjelent egy füzetben 3 magyar népdal: „*Hamvas fehér arcod*“, „*Pezsgő mellett*“ és „*Göndör haju cigányrajkó*“. Király Ernőtől, a kitűnő operett-énekestől is kaptunk egy füzetben két dalt: „*Azt ígérted*“ és „*Volt nekem egy szép szeretőm*“. Kovács Károlytól megjelent egy füzetben három magyar nóta: „*Soh'se hittem volna*“, „*Patyolat kezedet*“ és „*Őszi időben, hűvös éjben*“ Ugyanezen szerzőtől még egy füzetben három újabb magyar nóta jelent meg: „*Te voltál mindenem*“, „*Fonyadóra vált a virág*“ és „*Hűvös őszi éjszakákon*“. Dr. Révffy Lajostól megjelent egy füzetben: „*Ha majd megöregszünk*“ és „*Vigyen haza édes anyám*“. Az összes megjelent népdalok közül egyetlen az utóbbi, mely önálló motívumai-
val kiválik a többi közül.

A mozizongorás.

(Befejező közlemény.)

Előző cikkemben — úgy gondolom — eléggé bőven aposztrofáltam a mozizongorást, a mozizenét, jelen cikkem keretében még a mozizene egy újabb jelenségéről akarok egy kis ismertetéssel szolgálni.

Magyarországon most járja a mozikban az automata-zene, helyesebben nem is automata, mert hiszen az már mint önműködő masina régen divatját multa készülék, hanem valami német gyár a Majna melletti Frankfurtban „Pianella Paganini Orchestrions“ név alatt hozott forgalomba egy, mint mechanikai szerkezet csodás, de egyébként a mozihoz teljesen alkalmatlan tákolmányt, amely mindenhova való, csak éppen a moziba nem s amelynek elemes szerkezetében éppen az a csodálni való, hogy akkor hagyja abba a muzsikálást, amikor arra a legnagyobb szüksége volna a mozisnak.

Egy dunántuli I. rendű színvonalon álló moziban egy ilyen igazán ördögös masina van, melynek szerkezete mechanikailag még a világhírű és utánozhatatlan *Kempe-len*-féle sakkozó-gépet is lefőzi, mert egyszerre játszik zongorát, harmoniumot, gordonkát és hegedűt s a leghatásosabb Asta Nilsen-képnél a kezelő akarata ellenére abba hagyja a remekül megkezdett „Hoffmann meséi“ című opera „Barcarole“-ját, vagy egy még szebb, fülbemászó olasz áriát és quartettet s éktelen sipolásba kezd bele. Ez még a jobbik volna, de jrtózatossá hamis hangokat kontráz a lármba bele, úgy, hogy a kezelő a füleit tépi mérgében és „Himmelsakramentiroz“ quantum satis; a közönségnek pedig a fülsiketítő hamis hangok ludbőrössé teszik a testét. A haj égnek mered és még az jár jól, akinek füle dobja csak félig repedt meg.

Hogy aztán óraszám „Syndetikon“-ozni kell a fujtató bőrrrel ellátott szelelőit, óraszám nyekeregtetni s próbálgatni, azt mondanom sem kell, végeredményképpen pedig zongoristáért kell futni, ki a még meglévő, Noé idejéből való „Bösendorferen“ kell, hogy végre-valahára befejezze a képhez szükséges zenét.

Ismétlem: a közönség 60 százaléka nem laikus, hanem zeneértő, ki a jó kép mellé jó zenét óhajt hallani s szívesebben hallgatja a gyengébb zongorázó játékát, mint a „Paganini Pianella Orchestrions“-át.

A mozi jövő zenéje kizárólag az igazi, jó zongorista és zongora zenéje lesz, de természetesen csakis azon alapfeitételek mellett, melyeket első cikkemben vázolni bátor-
koddam.

Amerikában, ahol a pénzt és munkát nem sajnálják, ahol már kipróbáltak mindent, visszatértek újra a zongorához, zongoraművészeket, sőt mi több: zeneszerzőket alkalmaznak a mozgósínházakban, mert a mozi azt kívánja, — és jogosan — hogy a mit a vásznon mozgó színész beszél, annak hangját, beszéde értelmét maga a mozizongorás öntse szavakba játéka által, ezt pedig a gép, amely utóvégre mégis csak gép, tenni nem tudja, de sőt Amerikában (Bridgeportban) már egy nagy tőkével alakult filmgyár mozizongoristákat kiképző intézetet (iskolát) állított fel, hol kizárólag olyan zongoristákat képeznek ki, kik csak mozgókban játszanak.

Nálunk, a mi szép magyar hazánkban pedig a kultúrát hirdető, kulturát terjesztő mozikban szól a gramofon, nagy dob, cintányér és a „Paganini Pianella“.

Nagykanizsa, 1914. május hó.

(g. d.)

HIREK

Helyreigazítás. Mult számunkban megjelent egy cikk: „Egyesülésünk érdeke”, melynek írója: *Almer János* agilis kartársunk. Neve nyomta-technikai hibából maradt el a cikk végéről és kérjük szives elnézését.

Kitartottak. A bécsi leopoldstadt-i járásbiróság elé került a letartóztatásban levő *Fischer Frigyes*, azon váddal terhelve, hogy prostituált nő által kitarthatja magát. Ugyanis rövid idő előtt egy detektív jelent meg egy az Obermüllner Strasse-n lévő házban, hogy egy ott lakó prostituáltat elővezessen. A fiatal leány lakásán ott találta vádlottat, aki kijelentette, hogy neki tudni kell, hogy mi beszélni valója van a detektívnek a leánynyal. A detektív természetesen rendreutasította és mikor távozása alkalmával vádlott újra kérdőre vonta és a detektív közben megtudta, hogy a leány szeretője, gondoskodott letartóztatásáról.

Vádlott a tárgyalás alkalmával természetesen tagadott. Behívták a koronatanut egy 19 éves, csinos leányt, aki kijelentette, hogy fél a szeretőjétől, mert megfenyegette. A bíró erre elrendelte a vádlott kivézetését, mire tanu kijelentette, hogy szeretője fenyegetésekkel kényszerítette ezen életmódra és kényszeríté annak folytatására. Feljelentést nem mert tenni, mert F. mindig fenyegette, hogy ebben az esetben elcsufítja vagy agyonlövi. Előadta azt is, mennyire kizsákmányolja szeretője, aki **15 koronát** vesz tőle naponta és nem dolgozik. Most F.-t újra bevezették. Mielőtt még egy szót hallott volna a tanu vallomásából, kezét ökölbe szorítva ezen kiáltással: „Egy ilyen hazug!” rárohant. A fogházőrök nagy nehezen megfékeztek a dühögőt, kit csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudtak visszatartani, míg a lány kimenekült a tárgyaló teremből. Dr. Moldauer járásbíró kihirdette határozatát, mely szerint vádlottat **zsarolás büntette** és életveszélyes fenyegetés miatt azonnal átkisérteti a büntető törvényszékhez.

Hasonló eset foglalkoztatta a bécsi büntető törvényszéket. J. F. kömüvest zsarolással és csavargással vádolták mert egy cselédlányt prostitúcióra kényszerített, pénzt vett tőle és nem dolgozott. 6 hónapi **szigorított börtönre** ítélték.

Kerítő lakáskiadó. A fővárosi rendőrség letartóztatta Sztán Rózát, aki azzal foglalkozott, hogy tapasztalatlan cselédlányokat, kiket lakáskiadás ürügye alatt magához csalogatott éjjeli üzletekbe adott el vidékre. Átadták az ügyészségnek.

Károsító személyzet névjegyzéke kiadóhivatalunkban ismét kapható. Ára 6 korona. Aíánljuk e könyvecske megvételét, mert sok károsodástól menti meg a kartársakat.

Lélekkufárok. A lipesei rendőrség az ottani vasutállomások egyikén öttagu leánykereskedő bandát tett ártalmatlanná. A lélekkufárok egyike egy rosszhírű drezdai asszony, cinkostársai három pincér és egy női divatárkereskedősegéd.

Kérelem. Kénytelenek vagyunk a hozzánk fordulókat ismételve kérni, hogy mellékeljenek válasz-bélyeget, különben nem felelhetünk, mert a postaköltség horribilis.

Halálozás. Szabó, szül. Fábán Rebeka urnő április 30-án, 73 éves korában hosszú szenvedés után, Szolnokon elhunyt. Szabó Imre kartársunk az elhunytban édesanyját gyászolja. Részvétünket!

Károsító személyzet. Májusban a következő károsítók jelentettek be:

Ibrányi Eszter, Biharpiüspöki 1890.

Bassa Viktória, Józseffalva 1891.

Kolozsai Margit, Sopron 1890.

Taligás Erzsébet, Ráczeke 1886.

Bodor Ilona, Kozervár 1892.

Hordojaés Borbála, Alsó-Kühedi 1891.

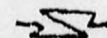
Terpály Boriska, Felsőkarászló 1889.

Márton Eszter, Széplak 1886.

Belei Mária, Nagymihály 1894.

Pojákovits Cecília, Szabadka, 1896.

Letartóztatott lilimtiprók. A zágrábi rendőrség hónapok óta nyomoz már eredménytelenül egy elvetemedett asszony után, aki iskolásleányokat csalogatott lakására és ott kéjenceknek dobta őket oda prédául. A napokban végre sikerült a rendőrségnek ezen emberi bestiát a Palmatic-utcában lakó Szlava *Versec* személyében tettenérni, amint éppen *Mirkó Reberszki* nevű szeretője segítségével ismét egy iskolásleányt csalt lakására. Versecné és szeretője valóságos hajtóvadászokat rendeztek szép és jól kifejlett iskolásleányokra és lakásán valóságos orgiákat rendeztek Zágráb kéjencei. A rendőrség Versecné és Reberszkit letartóztatta és kettőjük, valamint több leány vallomása következtében táviratilag rendelte el az éppen Vinkovcén tartózkodó V. Gr. zágrábi építész letartóztatását, aki Versecné legjobb „kundsajtja” volt. V. Gr. építész cinkosa, Slava Versec, beismerete kihallgatása alkalmával, hogy 180 személy vett részt a lilimtiprásban. Nemcsak leányokat, de serdületlen fiukat is csaltak lakásukra. Megállapítást nyert, hogy Gr. építész Zágrábban, Eszéken és Mitrovicán kereste áldozatait. Az elvetemült ember többnyire jó házból való kislányokat rontott meg, mivel tudta, hogy a szülők gyermekük szerencsétlenségét eltitkolják. A vizsgálóbíró elrendelte R. zágrábi detektív letartóztatását, mivel kiderült, hogy Gr. zsoldjában állt és érdekében a rendőrséget többször félrevezette.

CSARNOK.

Könnyek.

Mikor tóled azt megtudtam
Édes, hogy szeretsz,
Akkor legboldogabb voltam.
Oly jól esett ez.
Szemem megtelt örömkönnyel
S kértem Istenem,
E jó szívet szerelmével
Tartsa meg nekem.

Ha azóta megláttalak,
Beszéltem veled,
Mikor ismét elhagytalak
Sirtam könnyeket.
A boldogság szent könnyeit
Hullajtottam én
Tudva, hogy a legédesbb' sziv
Egyedül enyém.

Most is sírok. Könny szememben.
De nem örömré:
Égő fájdalmat szivemben
Érez e szempár.
Tünni érzem boldogságom,
Félve remegek
Mindig jobban érzem, látom
Elveszítelek!

TORMA.

Bandi meséi.

Irta: Idakras.

A liba . . .

Tizenöt éves volt, hogy először látott automobilt, ott brimogott el a tanya sövénye mellett, az autózeművegek egy pillanatra rávetődtek, azután csak egy csomó bűz maradt utána.

Julis belézagolt a levegőbe, elfintorította szép kis paraszti orrát úgy szidta:

— Hogy a ziz egye el ezt a nyavalás csudát, de büdös, bizton az ördögök farsangolnak rajta!

Azzal elkerült a tanya háta mögé a nyájhoz, már mint a libákhoz, kezében a ronggyal kitűzött libaijesztő vesszővel, letelepedett közélük. Egyedül volt a tanyán, a háznépe ki erre, ki arra turta a földet, egy se volt otthon, csak ő: a tanyás lánya.

Rábízták a libasereget, most zavart egyet a többi közé vissza, hogy az autó ott elpöfögött. Nagyon meg volt

a hivatalával elégedve, ott terpeszkedett a gyepen, a sok liba meg legelészett körülötte, egy szál ing, meg egy térdig érő karton-szoknya volt az öltözéke, pedig ugyancsak ki volt már fejlődve, az ing megfeszült a kiemelkedő mellen, a szoknya erősen domborodó csipőket árult el, míg a nap szépen barnította az elnyújtott vastag meztelen lábait.

A nap izzott, nagy csend volt, Julis behunyta szemét, az autó Isten tudja merre túlkölt már, csak a libák evése zizegett körülötte, lassan egészen eltikkadt a nap hevétől, szája felnyílott, a vérpiros ajak között fehér fogsor villogott ki, a vessző a gyepre esett, feje lehuzta a derekát . . . mélyet lélegzett . . . elaludt . . .

Sokáig aludhatott már, mikor a tanya felől nagy puffanás hangzott. utána erős túlkölés, egy autó volt megint a tanya előtt, csak hogy most valami baja volt az ördög-masinának, mert Julis egész jól odaállította a beszédet:

— Egy vacak liba miatt van az egész, most eltört a tengely, jó, hogy itt a tanya, legalább a tanyás behuzatja a gépet a városba.

Körül nézett Julis, hogy micsoda libát emlegetnek, csak nem az ő libáját nyomták agyon, de hirtelen nem tudta össze se számolni, jött már egy pápaszemes ördög befelé:

— Hej! Hé! Nincs itthon senki? s hogy senkit se látott, megkerülte a tanyát. Julis csak úgy maradt ijedtében ülve, a torka száraz lett, nagyot nyelt, a szive bolondul dobogott, a libák szétrebbentek melőle, a pápaszemes ördög megáll előtte:

— Nincs itthon ember?

— !

— No nem érted?

— !

— Beszélj már, vagy néma vagy?

Tágra nyílt szemmel nézte Julis az ördögöt, torka össze szorult, féltében nem birt szólani, pedig magyarul beszélt az ördög.

— Hát szólj, vagy mutogass hí! kiáltott az ördög most már mérgesen, azzal lehajolt s jól megrázta a vállát. Julis rémülten védekezett, kapkodott, majd hangtalanul összeesett.

Az ördög ijedten térdelt le melléje, elkezdte élesztgetni, dörzsölni, a szoknya madzagot oldozgatta, szeme most az erősen kifejtett csipőkön akadt meg . . .

— „Ebadta, olyan meleg van, hogy süt ez a nap!”

A leány behunyt szemmel is ébren volt, csak nem birt szólani a félelemtől. Az ördögnek most egyszerre vágyai támadtak . . . átkarolta a leányt és . . . ebben a pillanatban vadul kezdett védekezni Julis, artikulátlan hangok jöttek ki a száján, kezével megragadta az ördög torkát, egy nagyot sikoltott, felugrott . . . felébredt . . .

Megdörzsölte szemét, kereste az ördögöt, bizony az nem volt sehhol, csak álom volt az egész, amelynek csak egy áldozata lett, egy ártatlan liba, nyakát még akkor is göresösen szoritotta az ördög torka helyett, mikor a ta-

nyába indult vele. Nézte, fogdosta, látta nincs már élet benne, ledobta egy sarokba a döglöttet, közben kiokoskodta:

— Maj' aszondom, hogy egy ördög masina erre ment oszt a' nyomta agyon . . . Aztán bánatosan, ajnározva ment vissza a többi libák közé . . .

A tót legény . . .

A kis hegyi patak bujkálva futott át a kövek között, meleg tavaszi délután volt, egy-egy fakadó bokor tövén a zöldelő fű közül néhány szál ibolya kíváncsiskodott szét a világban. Egy árnyékos helyen az ott maradt fagyos hóból jókat ivott a párolgó föld, egy pár nádi veréb éktelen lármát csapott egy vén fűz ágain, biztosan a fészekrakást tárgyalták, mert végül is nagy csiripelve elrepültek.

— Hogy a ziz egye el a kezéd szárát, te vagy járt ide-oda lóbálta, megállt a patak partján, legugolt, oda tartotta korsóját a friss forrásvizbe, lassan telt a korsó, elfáradt a leány, leült egy rönkre, lábát elnyujtotta, oldalát hajlolt, hogy a korsó el ne szabaduljon.

Az uton, nem messze a pataktól, egy szekér nyikorgott, ember nem volt mellette, a gyalog uton jött a kocsisa, vígan fütyörészett, ostorával nagyokat pattintott; hogy a lányt észre vette, abba hagyta a maga szórakoztatását, loppal jött, hogy meglepje a leányt. Mikor közelébe ért, látta az elnyujtott méztelen lábszárát, szélesre vigyorgott a szája: ostorával jól rápetyentett.

— Jézus Mária, sikított a lány és ijedtében elcsorbitotta a korsót, hátra kapta a fejét, haragos képet vágott:

— Hogy a ziz egye el a kezéd szárát, te vagy a' Pesta?!

— Eén ám Borikám!

— A fene nem lehetett jobban, min' hogy a korsóm elcsorbijad?

— A nem a velág, csak egy korsó, maj' veszek egy másat a nagy vásáron!

— Eregy má' a szekér után te rossz bőr!

— Méki, ha akarok, elébb egy csótkot Borikám, oszt mék!

— Hát egy nyavala nem kéne? hogy má' estére tunná a falu!

— No ne kíméroz velem, mer' tudod milyen legény vagyok!

— Milyen vagy? Olyan incifinci ni! Az ujjával csettintett, meg a száját is félre huzta, hogy a legényt bosszantsa.

— Má' montam Bori: ne bomoly! szólt a legény villogó szemmel, azzal neki ugrott, átkarolta a lányt, elkezdett vele birkózni a csókért, az pedig jókat karmolt rajta, kalapját levette a vízbe, szerencse, hogy a csorba korsó a parton állt, még az is eltört volna.

A végén már nem karmolt a lány, csak megmegrázkodott, könnyei csendesen folytak, szóltanul ürte a legény csókjait.

Vallami zörgött a gyaloguton, nemsokára egy nagy kalap, egy hosszú kampós bot, meg egy szür, kaukós ablakos tót görnyedt alakja jelent meg az elmerült pár háta megett:

— Aj, aj, micsinátok magatoknak, hej, ajaj

Bozse moj, agyon megütitek egymásnak. Te zbojnyik! Nem elmész onnan magadnak?

Hogy nem igen mozdultak, hát tréfásan egy jót huzott a kampós bottal a legényre, ez se volt rest eleresztette a leányt, felugrott, neki szálladt a tótnak s elkezdett vele birkózni.

Erős, izmos volt az ablakos tót, megkapta a legényt s néhány zafes káromkodás után maga alá gyűrte:

— Szabad magadnak szeginy tót zablakos bantani, tee zbojnyik, ne fog meg tot . . . te szvinya!

A leány ezalatt rendbe szedte magát, lesimította ruháját, felvette a korsót, aztán várt, ki fog győzni: a Pesta vagy a tót? Mikor látta, hogy a Pista ugyancsak) kékül már a tót keze alatt, oda ugrott föléljük, felkapta a tele korsót: supsz! Bele vágta az üveges ládába. Olyan csörömpölés támadt, hogy a tót rémülten eresztette el a legényt, felugrott, elkezdett bozsékolni:

— Hát te mir bantani zenyim porteka, szeginy tot tégednek nem engedni bantani, tee poica! Te össze törni nekemnek zenyim züveg? Tee . . . tee . . . krava . . . kutya zanyamnak Zisten! Azzal mérgébe nagyot köpött, felkapta a botját, azután neki vágott a gyalogutnak. Pista pedig csak nézett, most, hogy a tót elment, indult utánna:

— Ne meny e' te höresög! Mer' meg esz a tót, ha mé' egyszer me' fog.

— Éengem? Gajdos Pistát? egy tót?

— Teéged haát!

— A' má' nem lehet, de hát te mér bántottad a tót züvegjét?

— Hát mit üti a más dógához az órát a bolon' tót — nevetett a lány — elég baj a' hogy a korsómnak vége, mibe viszek má' most vizet?

— A' se nagy baj Borikám, hát mé' mondd a zanyádnak, hogy e' tört, eén me' maj' veszek szép cifrát övegbő' a züveges tóttól, péig e' se lett vóna ha te nem ugrátá vóna olyan nagyon, mikor pedig úgy is tudhatnád, te lesze' az én párom! A lány a szoknyamadzagot babrálgatta, gyűrögette, lesütötte a szemét, úgy felelt nagy szemérmesen:

— Mér' nem montad mingyá' Pesta, hogy mit akarsz velem, mer' hát én azt gondótam csak csin-talankodó' nem tutam, hogy mátkádnak teszel.

Pista elérzékenyült, szerelmesen átkarolta Borist . . . megcsókolta szájon a lányt . . . a lány eltüzesedett arocal csókolta vissza a legényt.

Az a pár nádi veréb most érkezett vissza nagy csiripeléssel, leültek egy bozótra . . . a fészket kezdték rakni . . . a Pesta szekere valahol a falu alatt nyikorgott már . . . A tótnak idehallatszott a faluvégről elnyujtott kiáltása:

— Záááblaakcoót csinányi, zaablaakoót!

A gyaloguton Pesta meg Boris kézen fogvást igyekeznek a falu felé . . . egy béka az utszéli poszolyából utánnok szól: „Papot, papot, papot!”

NANA.

5

Írta: Zola Emil.

E percben Stewart Lucy szinpadai páholyában megjelent egy ajtónyitónő és két nagy csokrot dobott a szinpadra. A közönség tapsolt; Nana és Mignon Róza meghajtották magukat, míg Pruilliére felemelte a csokrokat.

A most következő jelenet teljesen elbódította a közönságet.

Diana dühösen távozott és Vénusz, egy gyepadra leülve, magához hívta Marst. Még sohasem mertek csábítóbb jelenetet előadni. Nana épen átkarolta Pruilliére nyakát, hogy az magához vonja, midőn Fontan, a megcsalt férj, dühének minden jelével, ki tetten éri nejét, megjelent a barlang hátterében. Kezében tartá a híres hálót a vas szemekkel.

Egy ideig kezében forgatta, mint a halász a horog hálót, azután egy ügyes dobással megfogta a hálóban Vénuszt és Marsot. A háló körülfogta őket; mozdulatlanul ültek benne, a boldog szerelmesek helyzetében.

Morgás támad, a mély s. hajtáshoz hasonlóan. Néhányan tagsoltak; mindannyian Vénuszra irányították látcsöveiket. Lassankint hatalmába kerítette Nana a közönságet és a férfiakat minő legyőzte.

A kék, mely úgy áradt belőle, mint egy vad állatból, mindinkább elterjedt és megtöltötte az egész termet. Legkisebb mozdulata vágyat keltett e percben; kis ujjainak egy mozdulatával az érzékekre hatott.

A nézők a teremben majd megfultak; vastag izzadságcseppek gyöngyöztek végig homlokukon.

A tömegnek három óta óta kilehelt lélegzete emberszaggal töltötte meg a levegőt. A csillár fölött a por vastag rétegekben lerakódott. Az egész terem izgatott volt és ki volt merülve, erőt vett rajta a varázs és ama vágy töltötte meg, mely csnedes éjféli órákban a fülkék lakóin vesz erőt.

És szemben az ezerötszáz leigázott emberrel, Nana diadalmasan állott ott, márványtestének tudatában, nemének hatalmával, mely elég erősnek érzi magát, hogy az egész világot romba döntse és az általános megromlás közepette fennálljon.

A darab vége felé indult.

Apotheosis következett: a megcsalt férjek kara térden állott és hymnust énekelt Vénusz tiszteletére, ki mosolyogva diadalmasan állt fenéges meztelenségében.

A nézők már elhagyták helyeiket és a kijárat felé igyekeztek. A darab szerzőjét és Nanát kétszer hívták a lámpák elé.

Fauchery és la Faloise siettek, hogy a színház kijáratánál az elmenőket nézzék.

Steiner, Mignon által vonszoltatva, az elsővel indult el. Vandeuvres gróf de Sivry Blancheval a harján ment.

Gaga és leánya egy percig zavarban látszott lenni, de Labordette sietett kocsit hozni nekik és udvariasan be is zárta mögöttük annak ajtaját.

Daguenetet senki sem látta elmenni.

Sok néző szivarra nyújtott és dudolva távozott.

„Ha Vénusz éjjel csattangol . . .“

Satin visszatért a Café des Variétésba, hol Gusztó odaadta neki a cukordarabkákat, melyeket a vendégek meghagytak.

Egy vastag ember végre, ki teljesen nekihevíülve hagyta el a színházat, magával vitte és eltűnt vele a mindinkább elcsendesülő boulevardok sötétjében.

A színháztól még mindig jöttek emberek.

La Faloise, Clarissera várt.

Fauchery megígérte Stewart Lucynak, hogy elmegy érte, Hépuét Carolinéért és édes anyjáért.

Végre lejöttek és elfoglalták az előcsarnoknak egy egész sarokját, a hol hangosan kacagtak, midőn a Muffat grófi család hideg arkifejezéssel haladt el mellettük.

Bordenave egy kicsiny ajtón keresztül jött ki és Fauchery azt az ünnepélyes ígéretet tette neki, hogy cikket fog írni az új darabról. Az igazgató rettenetes módon izzadt. Arca sugárzott a gyönyörtől. A siker ittassá látszott őt tenni.

— Nos, kétszáz előadás biztosítva van, — szólt la Faloise. Egész Páris ide özönlik majd az ön színházába.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Sz. K. Püspökladány. A memorandumok hónapok óta fent fekszenek a belügyminiszteriumban. Sorsuk eddig ismeretlen, de elintézve nincsenek, különben értesítették volna a benyújtókat.

Károsítók. Elég szomorú, hogy egyik kartárs a másik bőrre utazik. Körülbelül megtaláltuk már a módját, hogy óvást telessünk közzé lapunkban ellenük.

Több panaszttevőnek. Az új sajtó törvényre valló tekintettel nem közölhetők.

Torma. Térszüke miatt kimaradt, de — amint látja — sorát ejtettük. A próza jövő számra maradt.

S. M. Ujvidék. Nincs semmi mondani valója?

F. E. N.-Szt.-Miklós. Bármennyire szeretnők is közölni, nem hozhatjuk, de még felhasználjuk alkalmunkor.

S. E. B. Pécs. Köszönet és üdvözllet.

Eladó

Erdély legnagyobb gócpontján egy elsőrendű szolid üzlet betegség miatt. Szükséges tőke 10000 korona. Bővebbet Wigder iroda Arad. 106

Eladó

jó menetelű éjjeli üzlet olcsó áron, 2000 korona tőkével azonnal át is vehető. Olcsó házbér. Bővebbet Wigder iroda Arad. 105

Eladó

elsőrendű üzlet visszavonulás miatt. Egyedülálló, konkurrencia nélkül. Ára 9000 korona. Az átvételhez feleösszeg elegendő, hátralék havi részletekben. Wigder-iroda, Arad. 114

Eladó

egyedülálló üzlet házzal együtt. Ára 22.000 K. Átvételhez 8000 K megkivántatik. Hátralék meg egyezés szerinti részletekben. — Wigder-iroda, Arad. 113

Eladó

jómenetelű éjjeli üzlet házzal együtt. Ára 9000 K. Átvételhez 4000 K szükséges. Hátralékot a bank előlegezi. Wigder iroda, Arad.

Eladó

üzlet az ország leglátogatottabb fürdőhelyével kapcsolatos nagyközségben családi okokból ujonnan épült házzal együtt. Wigder iroda, Arad.

Loinger Lipót

Arad.

Haller 3. szám, Fehér-ház.

RÉZBUTOR

minden kivitelben nagy választékban. Ágybetétek vas-kerettel K 12.— Ágybe étek fakerttel K 7.— Vasmosdók 5 K-tól feljebb. Vaságyak sodronnyal az éjjeli mulatók céljaihoz megfelelők, féregmentes 36 koronától feljebb.

Löbovits Jakab

vas- és rézbutorgyáros

Budapest :: Telefon hiv. József 14-22.

Főüzlet: VIII., D. bozi-u. 21.

Műhely: VII., Aréna-ut 34. Raktár: VIII., Teleki-tér sátorsz. 192.

Paplan és mátrác

a leggazdagabb kivitelben minden színben megrendelésre és raktáron kapható a legolcsóbb árak mellett.

Alexander Dezső

paplan- és mátrác-készítő

Budapest, Csengery-utca 62/a. szám.

Megrendeléseket levelező-lap útján is eszközölök.

Ki ismeri

BETTI WANDLER és

KOVÁCS JUDIT JULISKA

(mindkettő Cattaroban volt)

tartózkodási helyét

???

Szives értesítések a kiadóhivatalba kéretnek.

Összes költségek megtérítetnek.

Illatszerek!

**Kozmetikai cikkek, arc- és kéz-
ápolási szerek, szappanok.**

**Fésűk, fogkefék, hajkefék, haj-
tűk, hajbetétek, hajcopfok.**

**Fertőtlenítő-szerek, irrigátorok,
vatták és általában az összes szak-
mába vágó dolgok a legolcsóbban
beszerezhetők**

„HEZ”

**illatszernagyáruhá. :: Buda-
pest, VIII., Kőfaragó-utca 7.**

Árjegyzék ingyen bérmentve!

Ki akar üzletet venni?

Ki akar üzletet bérbe venni?

Szakértelemmel közvetít:

WIGDER SAMU
Arad, Damjanich-utca 12. szám.

Utólagos díjazás. Válaszbélyeg megkivántatik

Sürgőnycim: WIGDER ARAD.

Eladó

éjjeli üzlet Szlavon vidékén. A tulajdonos nagy va-
gyont szerzett Visszavonulás miatt 5000 koronáért
azonnal átvehető. Bővebbet Wigder iroda Arad. 103

Eladó

kitünő menetelű éjjeli üzlet horvát vidéken, előre
haladott kor miatt. Szükséges tőke 5000 korona, Bő-
vebbet Wigder iroda Arad. 102

Eladó

hatvanezer lakossal bíró városban visszavonulás miatt
egy kitünő menetű éjjeli üzlet. Szükséges tőke 4000
korona Bővebbet Wigder iroda Arad. 101

Atadó bérlet

egyedül álló, elsőrendű éjjeli üzlet, előrehaladott kor
miatt. Szükséges tőke 8000 korona. Bővebbet Wigder
iroda Arad. 112

Eladó

az ország egyik legszebb és jövedelmezőbb éjjeli
üzlete házzal együtt 85000 koronáért. Szükséges tőke
20000 korona. A hátralék olcsó kamattal törleszhető.
Bővebbet Wigder iroda Arad. 111

Eladó

egy elsőrendű és kitünő menetű éjjeli üzlet más vál-
alat miatt. Ára 9000 korona. Bővebbet Wigder iroda
Arad. 110

Bérbe adó

egy alföldi nagy városban, elsőrendű éjjeli üzlet,
óvadék megkivántatik. Bővebbet Wigder iroda Arad. 109

Eladó

Szlovóniába egy kitünő menetelű éjjeli üzlet, engedé-
lyezett italmérséssel, olcsó áron. Ára 3500 korona.
Bővebbet Wigder iroda Arad. 108

Eladó

hiányos vezetés miatt egy erős menetelű üzlet. Szük-
séges tőke 5000 korona. Bővebbet Wigder iroda
Arad. 107

Üzlet- átvétel!

Tisztelettel értesitem jóbarátaimat és ismerőseimet, hogy üzletemet BOROS SAMUEL és nejétől visszavettem és f. évi június hó 1 től ismét személyesen vezetem.

Magyaróvár, 1914. június hó 1-én.

Grünwald Adolf és Róza.

Madám

*elsőrangú éjjeli mulatóba
azonnali belépésre kerestetik.
Ajánlatok AZ ÉRTESITŐ
kiadójába kéretnek.*

Díjmentesen küld

*madámat,
gazdaaszonyt*

*az „ÉRTESITŐ“ szerkesztősége: Arad,
Damjanich-utca 12. szám.*

BUTOR

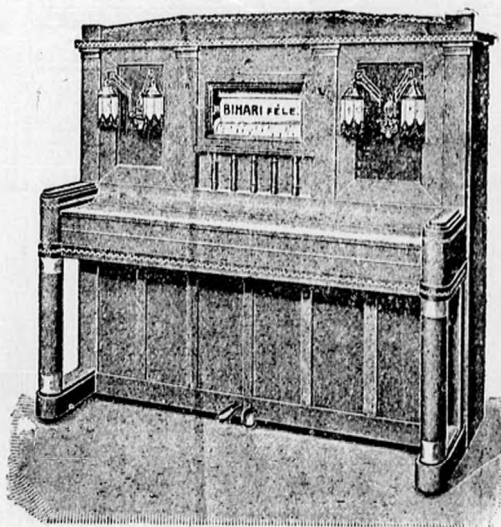
mahagoni, palisander, kőris, cseresnye, hűk és diófából, elsőrendű kivitelben; legolcsóbban készpénz vagy részletfizetésre elsőrendű minőségű RÉZBUTOROK állandóan raktáron

Klein J.

butorkereskedő BUDAPEST,

Akáczia-utca 30. szám,

(Wesselényi-utca sarkán.)

A gyors meg-
gazdagodás tit-
ka megtudható

**Első Magyar
Zeneautomata
kölcsönző és
eladási intézet**

BIHARI J.

Budapest, VII.
Rákóczy-u. 14.

Minden érdeklődőnek vétel kötelezettség nélkül bemutatunk villanyzongoráinkat és súlyfelhúzásra berendezett zenéinket. Vétel esetén csekély havi részletek. Hetenkénti hengeresre és **öt évi jótállás.**

Zenénkben a modern technika összes vívmányai, mandolin, xylophon, hegedű stb. van beépítve. Meghívásra vételkötelezettség nélkül felkeressük az érdeklődőket.

Pénzdobásra jár, tehát önmagát kifizeti. Nincs kockázat. Havi bérlet 20 koronától kezdve.

...

Használt automaták félárban.

...

Brüll Géza

Budapest, Akácza-utca 13. szám.

**Különlegességek saját készítményű színház- és fantázia kosztümökben.
Nagy választék fehérneműekben és ágyneműekben. — Telefon szám 35—49.**

Felhívás

az éjjeli mulató tulajdonosaihoz.

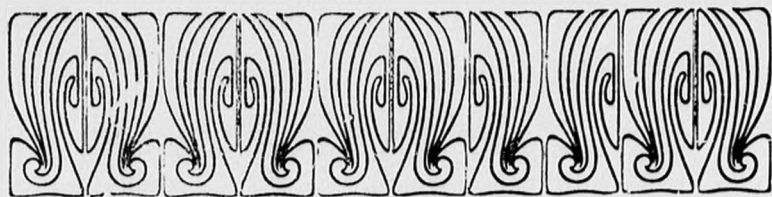
Pénz és idő megtakarítás!

Saját érdeke, hogy hölgyei a szalonba modernül megjelenjenek és mégis olcsón jusson hozzá, ajánlom, hogy levél útján is rendelje meg nálam nagy választéku szalon kosztüme gyűjteményemet, fehérnemű, czipő és harisnya különlegességekben nagy raktár.

Avagy személyesen bemutatom mintagyűjteményemet bárhol meggyőződés végett minden vétel kényszer nélkül.

Brüll Géza Budapest

Akácza-utca 13

Gerő Márton

BUDAPEST,

VI., Király-utca 22. sz.

TELEFON 164 - 62.

Felhívja a t üzletes urak és hölgyek figyelmét állandóan nagy raktáron levő SZALON SELYEM RUHÁK, BLOUSOK és PONGYOLÁK, valamint COSTÜMÖKRE. — Saját kelméjükből is pontosan, jutányos árban műhelyemben készítetnek

Vidéki megbízások kifogástalanul lesznek szállítva.

Dijmentesen

*zongoramestert azonnal küld
előfizetőinek AZ ÉRTESITŐ
iroda és szerkesztősége Arad,
Damjanich utca 12-ik szám.*

Zongoramesterek dijmentesen

állandóan alkalmazást nyernek az „Értesítő” irodája által **Aradon, Damjanich-utca 12. szám alatt.** A helyüket változtatni óhajtó zongoramesterek tudassák címüket irodánkkal

**Aki üzletét
el akarja adni!
Aki üzletét
bérbe akarja adni!
gyorsan, sikeresen**

forduljon

Wigder Samu

közvetítési irodájához

Arad, Damjanich-utca 12. szám.

Utólagos díjazás. Válaszbélyeg megkívántatik

Sürgőnycim: WIGDER, ARAD.

Bársonysima, fehér, tündöklő szép
lesz az arc a

Rozsnyay-féle „Serail”
készítmények hatásától.

Serail arckenőcs (zsiros).

Ezen bőrtisztító kenőcs igen régi, kitünően bevált előírás alapján készül, s nemcsak a bőrre, de ami a fő az egészségre is teljesen ártalmatlan. Csak éjjel használandó. 1 kis tégely 70 fillér, 1 nagy tégely 1 korona 40 fillér.

Serail-crem.

Ápolja, puhítja az arcbőrt, és ennek fiatal, üde színt és bársonyszerű finomságot ad, óvja a bőrt a zord idő és a nap káros befolyásától, eltávolítja a bőratkákat és májfoltokat, megszünteti az arc- és orrvörösséget, segít fiatalos üdeségünket sokáig fenntartani. 1 tégely ára 1 kor.

Serail-pouder.

A powder 3 színben van (fehér, rózsza, crem) s mint valamennyi Serail készítményem, teljesen ártalmatlan hatású alkatrészekből áll. Ez a powder nemcsak mint nappali és bálipouder, de mint felülmúlhatatlan arcszépítő is az összes készítmények fölé helyezendő. Egy doboz ára 1 korona 20 fillér.

Serail-szappan.

A legjobb és legkellemesebb szappan, amit a kozmetika e téren produkált. Nagyon tartós, kellemes hatású bőrpuhító. Egy darab ára 70 fillér.

Serail-hajszesz.

Megerősíti a már laza haját, előmozdítja növését, használata után a fej korpásodása teljesen megszűnik. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Anosmin.

Mindazok részére, kik az oly kellemetlen láb vagy hónali izzadásban szenvednek, legjobban ajánlható és igen megbízható szer. Egyszeri használat véget vet a bajnak. 1 doboz 1 korona.

„Mihava”

kitünő óvszer, gummi, legfinomabb tucatja 2 korona.

Kapható

Rozsnyay Mátyás
gyógyszertárában Aradon.

GERŐ ADOLF FIA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. szám.

Ajánlja a legjobban elismert Gerő-féle

■ *szalon-czipőt* ■

minden színben a legmérsékeltőbb és szolid árak mellett.

A világ legkiválóbb külföldi zongoragyárainak kizárólagos vezérképviselése

Sternberg Armin és Testvére

cs. és kir. udvari hangszergyár

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 60.

Ugyanott hirneves saját gyártmányu zongoráink a legolcsóbb árakon és kedvező fizetési feltételek mellett. Kérje képes zongorárjegyzékünket és levélbeli ajánlatot. — —

Grammofonokról és hanglemezekről, vagy bármely hangszerről külön-külön kell kérnie nagy képes árjegyzékünket.

Harisnyák

és Tricotáruk legszebb kivitelben, legolcsóbb árban kaphatók KOVÁCS VIKTORNÁL BUDAPEST, VII., Király-utca 15. sz. Vidékre sokat szállít.

KISÉRELJE MÉG

mielőtt szalon-kosztümöket otthon készített

RUSZNYÁK

divatáruházából, Budapest, Király-utca 21. sz.
Telefon 102-99. egy próbarendelést tenni, mert
a legujabb szalon cosztümök vannak raktáron

A LEGUJABB DIVATLAPOT A CÉG KIVANATRA INGYEN KÜLDI.

Nyomatott az „Arad és Vidéke“ könyvnyomdájában Aradon.